

ATVIRAI

TURINYS

Turinys	2
Įvadas	3
Projekto idėja	3-4
Siūlomi sprendimai	4-7
Etapiškumas	7
Pagrindiniai projekto techniniai ir ekonominiai rodikliai	8

ĮVADAS

Mąstydami, kaip pasikeitė žmogaus požiūris į kultūrą per kelis dešimtmečius, suvokėme, kad bendruomeniškumas, susitelkimas, buvimas tarp žmonių daugeliui tampa vis didesne vertybe. Urbanistiškai šiuo požiūriu gyvybingi tampa tie objektai, kurie atveria žmonėms galimybes susiburti, atrasti funkcijų įvairovę, ryšį su supančia gamtine aplinka bei respektuoja žmogiškąjį mastelį.

Paradoksalu, kad fizinės, materialinės jungtys tarp pastatų dažnai atlieka tik utilitarinę funkciją, nesukurdamos tos nematomos socialinės, kultūrinės, filosofinės jungties, kuri itin reikalinga šiuolaikiško, atviro, smalsaus, bendruomeniško žmogaus pritraukimui.

Urbanistinė ir sociokultūrinė idėja nulėmė Trakų kultūros rūmų komplekso pertvarkymą atsižvelgiant į pagrindines problemas:

- pastatas “uždaro” tiek vizualines, tiek fizines jungtis su išskirtine gamtine aplinka (Totoriškių ežero prieigomis),
- pastatas šiuolaikiniam žmogui nekuria traukos momento, nes tai nėra vieta, patraukli susisiburti,
- pastatas iškrenta iš Trakų urbanistinio miestovaizdžio konteksto itin stambiu, grubiu masteliu, monumentališkumu,
- pastato vidinė struktūra nekuria atviro, bendruomenei skirto komplekso įvaizdžio.
- funkcijos apsiriboja pastato vidumi, visiškai neišnaudojamos sklypo funkcinės ir estetinės galimybės

Šios problemos tapo rimtais argumentais mūsų siūlomai rekonstrukcijai.

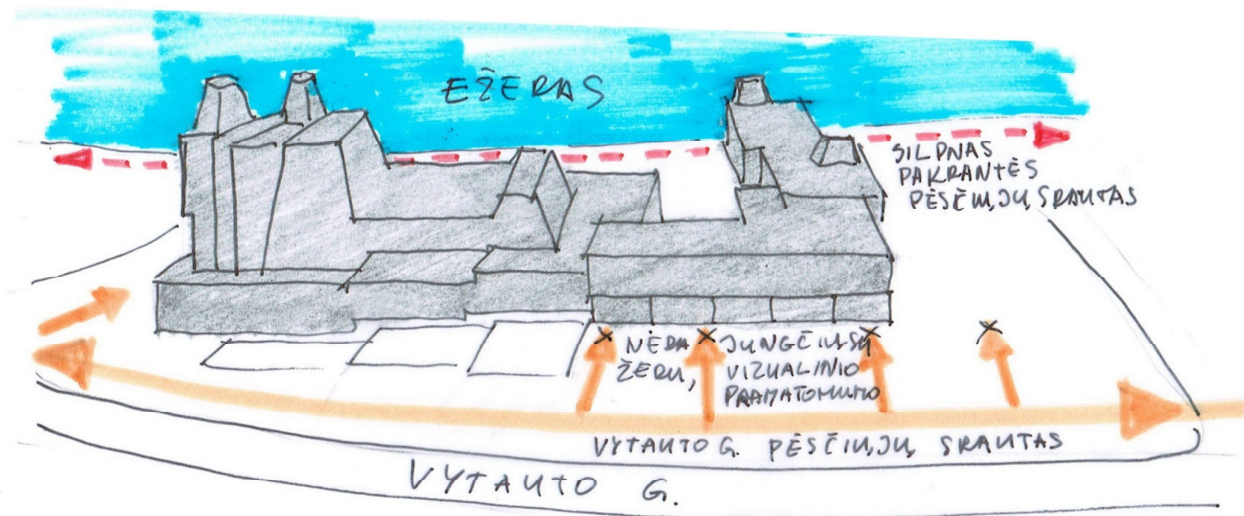
PROJEKTO IDĖJA

Mūsų idėja yra fiziškai atskirti Kultūros rūmų ir Bibliotekos pastatus, apjungiant juos “nematoma”, bet žymiai stipresne jungtimi – viešąją erdvę – bendruomenės aikštę.

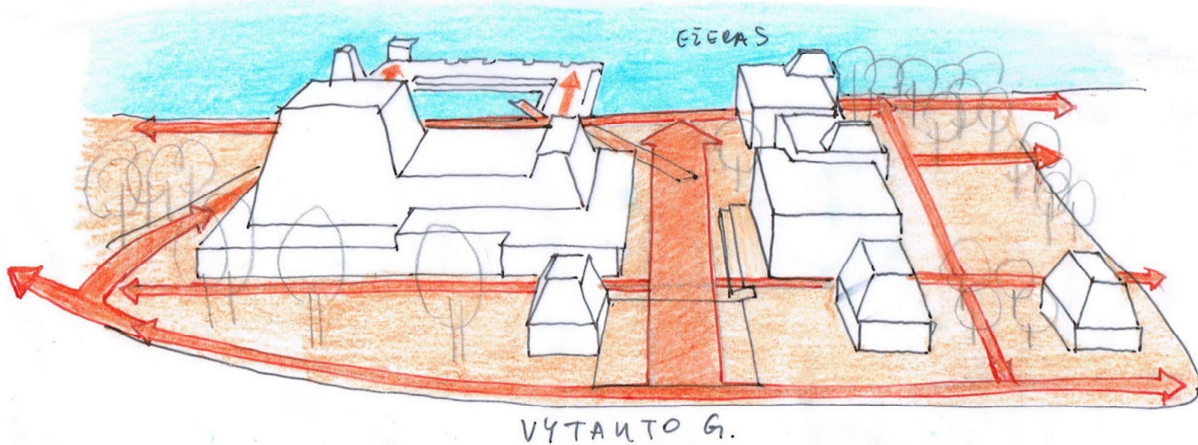
Gatvės lygyje pastatai fiziškai atskiriami, demontuojant prastai funkcionavusią pastato dalį, tačiau sujungiami socialiniame kontekste kuriant bendrą susitikimų aikštę. Tokiu būdu atsiranda ryški traukos zona iš Vytauto gatvės, smulkinamas Vytauto gatvės išklotinės mastelis, įtvirtinama Trakams būdinga savybė - pratomumas tarp pastatų į ežerą einant pagrindine gatve.

Šiomis priemonėmis pabrėžiamas Trakų miesto urbanistinis savitumas. Buvusi fizinė komplekso jungtis (holas) taptų išskirtine viešąją erdve, jungiančia pastatus tiek sociokultūrine, tiek urbanistine prasmėmis.

Aplink visą rekonstruojamą kompleksą kuriamos skirtingų scenarijų viešosios erdvės, pėsčiųjų jungtys, stengiantis komplekso veiklas išplėsti į lauką, išnaudoti unikalias gamtines sąlygas, telkiant viena kitą papildančias funkcijas, taip užtikrinant gyvybingumą ir sukuriant vieną iš pagrindinių, svarbiausių Trakų miesto traukos centrų.

Esamos situacijos schema

Siūlomų sprendinių schema

SIŪLOMI SPRENDIMAI

Pastato architektūriniai sprendimai

Pirmajame aukšte Kultūros rūmai ir biblioteka suvokiami kaip du vizualiai atskiri, savarankiškai funkcionuojantys tūriai, į kuriuos patenkama iš projektuojamos pagrindinės aikštės. Čia žmonių srautai susijungia ir išsiskirsto, formuodami ypatingą sociokultūrinę atvirą erdvę.

Iš aikštės formuojami pagrindiniai įėjimai į visas funkcines erdves - į Kultūros rūmus kaip visuomenės susitelkimo vietą, menų studijas kaip kultūros ir kūrybos inkubatorių bei biblioteką kaip edukacijos laboratoriją.

Kultūros rūmų pirmojo aukšto erdvė yra daugiafunkcinė: ji tarnauja kaip žmonių susibūrimo vieta prieš renginius ar renginių metu arba funkcionuoja kaip atskira kavinė/parodų/neformalių susitikimų ir mažų renginių vieta. Ši foje erdvė – išėsta, "apkabinanti" pagrindinę salę bei sukurianti išskirtinį ryšį tarp pastato lauko ir vidaus tokiu būdu dar labiau išryškinant atviros architektūros idėją.

Tokio tipo holo/kavinės/parodų salės planas leidžia patogiai valdyti žmonių srautus (organizuojami keli įėjimai į pagrindinę salę), bei sukurti funkcionalių pagrindinės salės ryšius su lauko amfiteatru. Stiklo vitrinos visu kavinės perimetru leistų miestiečiams ir svečiams mėgautis išskirtiniais gamtos vaizdais bei šiltuoju metų laiku leistų šiai erdvei funkcionuoti ir lauke.

Administracijos patalpų blokai planuojami šalia Vytauto gatvės, o teatro patalpų blokai – iš pastato aptarnavimo pusės sklypo pietuose. Toks išdėstymas leidžia lengvai organizuoti pasiruošimą renginiams bei patogiai administruoti pastatą.

Bibliotekos vidines erdves siūlome rekonstruoti remdamiesi tuo pačiu atviros architektūros principu: planuojamos kuo erdvesnės, atviresnės, įvairiai pritaikomos erdvės. Iš pagrindinės aikštės patenkama į erdvią foje, iš kurios žmonių srautai pasiskirstytų pagal poreikius: pagrindinės vaikų erdvės – pirmamame aukšte, suaugusiųjų, administracijos – antrame, techninės, persirengimo, archyvo patalpos – rūsyje.

Bibliotekos renginių salės išskirstomos pastato galuose taip, kad viena salė kurtų gyvybingą aplinką šalia įėjimo - žadintų Vytauto gatvės praeivių smalsumą, o kita salė taptų išskirtine vieta renginiams dėl savo išdėstymo šalia lauko renginių erdvės ir ypatingų, žavinčių vaizdų į ežerą. Šią salę būtų galima dalinti į mažesnes sales kameriniams renginiams, susitikimams, poezijos ir muzikos vakarams, sukurti žiemos sodą su nepakartojamais vaizdais. Tokius pačius vaizdus turėtų ir suaugusiųjų skaitykla antrajame aukšte.

Suaugusiųjų skyriuje, šalia administracijos patalpų numatomos informacinių technologijų ir su jomis susijusių kūrybinių industrijų erdvės – vaizdo ir garso įrašų studija ir kompiuterių klasė, o šalia jų – informacinių technologijų specialisto kabinetas su serverine.

Sklypo reljefo ypatumai leidžia išnaudoti sklypo peraukštėjimus komfortiškam patalpų įrengimui bei planuoti dalį funkcijų perkelti po žeme išnaudojant rūsio erdves, kurios anksčiau atliko tik techninę funkciją arba buvo visai nenaudojamos.

Nors pastatai žemės lygyje yra fiziškai atskirti, mes pasinaudojome siūloma galimybe išnaudoti plotus šalia Vytauto gatvės požeminiam užstatymui ir būtent šioje dalyje pastatus apjungti. Išaugę nedideli trapecijos tipo nameliai ne tik atkartoja Kultūros rūmų stogų siluetus, smulkina gatvės mastelį, formuoja Trakams būdingą užstatymą, bet ir tarnauja kaip šviesos šaltiniai po žeme suplanuotoms erdvėms bei kaip pagrindinis įėjimas į šias erdves. Toks išplanavimas suteikia galimybę įvairių menų studijoms funkcionuoti savarankiškai, erdvės gali būti įvairiai jungiamos, o jungiantys koridoriai atliktų ir parodų erdvių funkciją. Menų studijų patalpos būtų išskirtinės architektūros dėl atsirandančių architektūrinių elementų – įvairių formų ir dydžių švieslangių, kurie patalpose kurtų įdomų šviesos žaismą bei vizualinį ryšį su lauko erdvėmis.

Kadangi šiuolaikinės bibliotekos į save integruoja daugybę kitų visuomeninių funkcijų, šalia tranzitinės Vytauto gatvės vieną namelį siūlome išnaudoti kaip “greito užbėgimo” vietą su įvairiomis funkcijomis: sužinoti bibliotekos ar Kultūros rūmų naujienas, atiduoti knygą, pasinaudoti internetu bei naujausiomis technologijomis. Ši reprezentacinė erdvė, labiausiai matoma iš Vytauto gatvės, – lyg kvietimas praeiviui užsukti į svečius.

Sklypo sprendimai

Pagrindinis tikslas - darniai įlieti sklypo sprendinius į miesto urbanistinę struktūrą (sukuriant naujus trūkstantus funkcinius ryšius), praplėsti komplekso funkcijas į lauką, sukurti gyvybingas, patrauklias viešąsias erdves, prieinamas bet kuriuo metu tiek miestiečiams tiek miesto svečiams.

Viešosios erdvės, pėsčiųjų srautai. Pagrindinis pėsčiųjų srautas šiuo metu vyksta Vytauto g., silpnas - palei Totoriškių ežero krantą, abu jie nesujungti, esantis kompleksas apsunkina pėsčiųjų judėjimą. Architektūrinė - urbanistinė idėja įgalina komplekso skaidymą taigi ir naujų skersinių pėsčiųjų ryšių - jungčių su ežeru atsiradimą sklype. Šis naujas jungčių tinklas kartu su numatytomis funkcijomis užtikrina ir naujų viešųjų erdvių gyvybingumą.

Viena svarbiausių naujų pėsčiųjų jungčių tarp Vytauto g. ir ežero pakrantės, einanti per pagrindinę komplekso erdvę - bendruomenės aikštę su kavine tarp bibliotekos ir kultūros rumų, atveria vaizdus į ežerą, toliau leidžiasi per didžiųjų renginių amfiteatrą ir jungia su pakrantės pėsčiuju taku, lieptu, prieplauka. Amfiteatras, išnaudodamas reljefą ir vaizdus į ežerą, formuoja didžiųjų renginių erdvę ežero pakrantėje.

Ežero pakrantėje išnaudojant reljefą numatytas mažasis amfiteatras su gultais deginimuisi, apačioje smėlio krantas ir mažoji saugi maudyklė vaikams ir neįgaliesiems, kurią juosia maudynių lieptas su valčių prieplauka. Ant liepto taip pat numatytos deginimosi-poilsio zonos, gultai, lieptelis šuoliams į vandenį. Žiemą mažoji maudyklė galėtų tapti čiuożykla.

Mažiau intensyvi, ramesnė skersinė pėsčiųjų jungtis numatyta šiaurinėje sklypo dalyje bibliotekos zonoje. Ten numatytos vaikų žaidimų aikštelės, kvapų sodas-labirintas, rami bibliotekos poilsio zona ant šlaito su terasa ir vaizdais į pro medžių kamienus į ežerą, taip pat zona senjorams su lauko šachmatų lenta. Takas baigiasi apžvalgos tilteliu į ežerą tarp medžių, pakibusiu virš stataus šlaito ir pėsčiųjų pakrantės tako apačioje.

Vytauto gatvės pusėje respektuojant istorinių posesijų ribas atkuriami tradiciniai tūriai su įvairiomis funkcijomis (vienas namelis – stoglangis-galerija menų studijoms, kitas - interneto skaitykla, trečias – lauko skaitykla-galerija) pajvairins Vytauto g. pėsčiųjų tranzitą, kvies užėti, suteiks daugiau gyvybės šiuo metu monotoniškai atkarpai.

Sklypo plane reljefas išnaudojamas taip, kad vyktų bekliūtis pėsčiųjų judėjimas, viskas pritaikyta neįgaliesiems, atsisakoma dirbtinių terasų, maksimaliai vengiama laiptų ir pandusų, įėjimai į pastatus suprojektuoti patogūs, taip, kad nereiktų specialių sprendinių neįgaliesiems.

Transportas. Dviračių tako trasa numatyta pagal Ekologinių turizmo transporto grandžių Trakų istorinio nacionalinio parko teritorijoje specialųjį planą - iš Vytauto g. leidžiamasi prie ežero, toliau ežero pakrante tęsiasi į šiaurės pusę. Pakrantėje, šalia pagrindinio tako numatomos ir dviračių statymo zonos.

Į kompleksą galima atplaukti valtimi Totoriškių ežeru, švartuotis prieplaukoje.

Lengvųjų automobilių judėjimas vyksta Vytauto ir Gėlių gatvėmis. Automobilių stovėjimo vietos numatytos sklypo šiaurinėje dalyje iš Gėlių g. pusės (7 vietos + 2 vietos neįgaliesiems).

Pagalbinis privažiavimas aptarnavimui bei gaisrinėms mašinoms prie bibliotekos šiaurinėje sklypo pusėje – iš Gėlių g., prie kultūros rūmų – iš Vytauto gatvės pagalbinio privažiavimu ir apsisukimo aikštele pagrindinių didžiųjų renginių aikštėje vakarų pusėje (čia pat ir salės aptarnavimas). Danga pagalbiniam privažiavimams parenkama artima pėsčiųjų takų dangoms – taip išvengiama gatvės įvaizdžio.

Išlaipinimo aikštelė autobusams numatyta šiauriniame sklypo kampe iš Vytauto g. Viešojo transporto stotelės vieta nekeičiama - lieka ten pat.

Želdynai. Visi brandūs, vertingi medžiai sklype saugomi. Architektūriniai-urbanistiniai sprendimai leidžia išsaugoti itin vertingus, brandžius medžius Vytauto g. pietinėje dalyje - liepą, uosius ir įspūdingą klevą

palei gatvę. Šioje vietoje reljefas nekeičiamas, po medžių lajomis statybos darbai negalimi. Siūloma šią atkarpą palei gatvę papildyti dekoratyvių žydinčių krūmų grupėmis.

Siūlomas intensyviausias želdynų tvarkymas sklypo šiaurės-vakarų šlaite. Ten esamus krūmus vertėtų iškirsti, taip atveriant vaizdus į ežerą nuo šlaito briaunos, kur numatytas bibliotekos parkelis. Brandūs medžiai šioje zonoje paliekami, tarsi sudaromas pirmas planas iš medžių kamienu, už jų matyti ežeras. Ši zona gali būti papildoma akcentiniais medžiais. Naujais želdiniais papildoma šaurinė sklypo zona, norint atskirti vaikų žaidimų aikštelę nuo Gėlių g.

Pietinėje sklypo dalyje šalia pagrindinės didžiųjų renginių aikštės numatytas skveras apsodinamas medžiais, - ši erdvė turėtų tarnauti iškylos, poilsiui pavėsyje, pasislėpti nuo kaitinančios, šalia esančio paplūdimio saulės, taip pat kaip išvaizdos fonas renginiams.

Fasadų, sklypo dangų ir interjero elementų medžiagiškumas

Pagrindinė pasiūlymo idėja – atverti kompleksą visuomenei bei sukurti naujus kokybiškus ryšius tarp Vytauto g. ir ežero pakrantės, siūloma skaidyti pastatus į smulkesnius tūrius. Šiuo tikslu išgriaunama dalis esamo pastato. Šis „pjūvis“ akcentuojamas ir fasaduose bei dangose – ties formuojama nauja miestietiška aikšte fasado apdailai numatoma naudoti baltas apdailines plytas bei stiklą, o likusioje, gamtiškoje bibliotekos fasado dalyje – raudonas apdailines plytas. Kultūros rūmų pastato tūris formuojamas siekiant išlaikyti jo charakteringą stogų siluetą – stogai akcentuojami naudojant raudonas čerpes, o stilobato/pjėdastalo dalis – baltas apdailines plytas. Tokiu būdu miestietiškoji aikštė, bibliotekos fasadas bei kultūros rūmai apjungiami į bendrą visumą, vizualiai išlaikant pirminę šio komplekso architektūrinę idėją bei vientisumą.

Kadangi palei Vytauto g. numatomi nameliai istoriniu aspektu skiriasi nuo kultūros rūmų – bibliotekos komplekso, jų medžiagiškumas parenkamas jau kitoks – jų eksterjere bei interjere dominuoja mediniai elementai.

Ši koncepcija plėtojama ir sklypo plano dangose bei interjeruose – čia naudojamos analogiškos ar artimos medžiagos, jų spalvos.

ETAPIŠKUMAS

Komplekso įrengimas gali būti skaidomas į šiuos etapus:

- Kultūros centras su didžiąja sale ir administracija
- Biblioteka
- Šokių studija ir kitos kūrybinės patalpos, kurios įrengiamos po žeme

Sklypo plano sprendiniai taip pat lengvai skaidomi į etapus:

- Pagrindinė bendruomenės aikštė tarp bibliotekos ir kultūros centro
- Viešoji erdvė iš Vytauto g. pusės (įrengiama kartu su šokių studija ir kitomis kūrybinėmis patalpomis, kurios numatomos po žeme)
- Bibliotekos viešoji erdvė (šiaurinė ir šiaurės-vakarinė sklypo dalys)
- Amfiteatras su didžiųjų renginių aikšte ir skveru
- Pakrantės pėsčiųjų takas ir dviračių takas
- Maudyklė su lieptu, prieplauka, mažuoju amfiteatru šlaite pakrantėje.

PAGRINDINIAI PROJEKTO TECHNINIAI EKONOMINIAI RODIKLIAI

Pastato bendrasis plotas	4343,4 m²
<i>Iš jo:</i>	
Rūsyje	1673,2 m ²
Pirmame aukšte	2065,6 m ²
Antrame aukšte	604,6 m ²
Trakų kultūros rūmams	1886,1 m ²
Bibliotekai	1247,6 m ²
Šokių studijai	349,7 m ²
Siūloma griauti pastato ploto	~1120 m ²
<i>Iš jų nenaudojamų rūsių</i>	<i>~270 m²</i>
Siūloma statyti naujai	~1540 m ²
Siūloma įrengti šiuo metu nanaudojamų esamų rūsių patalpų	~650 m ²
Sklypo plotas	12228,53 m ²
Užstatymo plotas	2772 m ²
Užstatymo intensyvumas	0,22
Užstatymo tankumas	0,22
Apželdintas sklypo plotas	30% (3704 m ²)
Automobilių stovėjimo vietų skaičius	7+2 (ŽN)